

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Hozzájárulások

Égész évre	10 ft —
Félévre	5 ft —
Negyedévre	2 ft 50
Egy óra	1 ft —

Hirdetési díj:

Öt-hasábpetsor egyszeri beiktatásért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 50 kr
Nyitólár 4 hasábpetsorért 20 kr.

Szerkesztőség és kiadó hivatal

SIMONFFY-ház a város-
házával szemben

HIRDETÉNYEK.

Az írók pénzke és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők

Bérmertelen levelek csak ismert kezektől
fogadtattak el.

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szombat, február 21.

36. szám

Jókaik.

Egész nemzet viszhangzik a minden-
féle jó kívánásoktól, melyekkel Jókai
Mór hazánk világhírű koszos költő-
jét elhalmozzák, midőn átlépte élete 60-ik
évfordulójának küszöbét.

Ezer meg ezer üdvözlést siet a nagy
költő közelébe, hogy kifejezést adjon az
általános szeretetnek és lelkesedésnek. A
királyi ház fenséges tagjai közöttik
örömdívózzással, az ország nagyjai, tu-
dományos, irodalmi és művészeti egye-
tek, az ifjuság, vidéki városok testületei
adnak hangot rajongó büszkeségüknek,
hogy Jókai a miénk, a magyar nemzeté.
Hírlapok vezércikkjei zengik az ő di-
csőségét; had közlétsünk mi is szeré-
nyen, de hisszük, hogy egész Debr-
czen város közvéleményének üdvözlésével.

Jókai kora ifjúságától sokszor je-
lent meg e nemes város falai között, s
annak polgársága mindannyiszor köte-
lességének tartotta ünneppé változtatni
ama napokat, melyek alatt a nagy költő
itt időzött. E város lakosságának ifju
nemzedéke az ő művei mellett nőtt fel, abból
tanult hazája irodalmáért lelkesedni, ab-
ból tanulta meg Jókait mint halha-
talan költőt szeretni; — ha köztünk
megjelent, rajongva álltuk körül és imá-
dattal hallgattuk ajkairól zengzetes sza-
vait.

Jókai tegnap 60-ik születés-napját
ifju erőben, egészségben, munkakedv-
nek teljességében érte el. Adja az ég,
hogy mindez ne változzék meg sok —
sok esztendeig.

Jókai Mór hatvanadik születés-
napja alkalmából Rudolf trónörökös
a következő, február 18-ról, Bécsből kelt
sajátkezű levelet intézte az ünnepelel
íróhoz:

Kedves Jókai!

Születése hatvanadik évfordulója al-
kalmából sietek önnek önm és magam
nevében legbensőbb üdvözlésünket nyil-
vánítani.

Tartsa meg önt a gondviselés még
hosszu évek során teljes erőben és egész-
ségben, drága hazánk irodalmának és
szellemi érdekeinek. Tartsa meg nekem
és közösen kezdeményezett nagy vállala-
tunk hasznára is. Egész szívemből kívá-
nom, hogy sok irányu hazafias tevékeny-
ségének üdvös sikerét élvezhesse és öröm-
teljes boldog napokat éljen.

Weilen által értesültem magyaror-
szági munkatársaink buzgó és eredmény-
dus működéséről.

Néhány nap mulva dél felé utazom,
s remélem, hogy visszaérkezésemkor ma-
gyar irodalmi társaink és művészeink
számos művét és rajzait fogom itt találni,
átolvasás és megtekintés végett.

Szerencsekívánataim ismétlése mel-
lett legszívesebben üdvözléssel vagyok

Önök hű munkatársa
Rudolf s. k.

Országgyűlés.

Budapest, febr. 20.

Tizedik napja volt ma a felsőház szer-
vezéséről szóló törvényjavaslat feletti álta-
lános vitának a képviselőházban. — Az ülés
elején a jegyzőkönyv olvasása közben Jókai
Mór a terembe lépve, lelkesen, zajosan
megéljenzetett és sokan siettek szerencsét
kívánni 60 éves születésnapjához.

A napirend első tárgya volt, Kónyi
Manó gyorsíródiák főnöknek nyugdíjaztatására
vonatkozó gazdasági, bizottsági jelentés, me-
lyet Csávossy Béla indokolt.
Erre a felsőházi javaslat feletti általi

nos vita ismét felvetetvén, szót emelt Szent
királyi Albert, aki egy kissé hosszadal-
mas beszédben elméleti fejtegetésekbe bocsát-
kozott a demokratiáról, aristocratiáról és az
olygarehiáról. Hajtotta azt is, hogy ő nemes
ember s a nemesség de jure és de facto fenn-
áll, a törvényjavaslatban is azt kellene sze-
riente mondani, hogy „a felsőház tagjait a ne-
messég választja saját kebeléből.” — El-
fogadta a mérsékelt ellenzék határozati ja-
vaslatát.

Következett most két antisemita: Ve-
ress József, a ki a miniszterelnököt apos-
trophálta oly módon, hogy Csanádyak rop-
pantul tetszett s az elnök azon figyelmezte-
tést vonta magára, hogy személyeskedés hely-
ett jó lesz egyszer, a vita tizedik napján
valamit a szőnyegen forgó tárgyról is be-
szélni; — és Komlósy Ferencz, aki nagy
bököket mondott a pponyi grófnak, kit
élelk derülték között úgy mutatott be a
háznak, „mint a jezsuiták gyümölcsét” (értsd
tanítványát). Mártonffy Károly után, ki öre-
ges, lassu és alig halható beszédben a mérsé-
kelt ellenzék határozati javaslata mellett
nyilatkozott, d. u. 1 órakor Tisza Kálmán
beszélt s tartá egyikét legmagasabb s leg-
emelkedettebb színvonalu parlamenti beszéde-
nek. Szavait kezdettől végig feszült figyelem
gyakorolva élénk tetszés és végül zajos éljen-
zés kísérték. A beszéd folyama alatt lépett be
Andrássy Gyula gróf az idegenek karzatára,
s szintén nagy figyelemmel hallgatta Tiszát,
kinek fényes beszédét lentebb megkezdjük
egész terjedelmében közölni.

A miniszterelnök mai nagyszabásu tár-
gyilagos beszéde a 10 napi vitának legfonto-
sabb momentumai közé sorolható.
Utána még Veress József és Ugron Gá-
bor szólaltak fel röviden, szavaik helyre-
állításra végett, kiknek ismét Tisza Kálmán
válaszolt. — Ezzel az ülés véget ért.

Tisza Kálmán beszéde.

— A képviselőház febr. 20-iki üléséből. —

T. ház! (Halljuk!) Mint ezen egész
vita alatt minden felszólalásban jeleztem,
ez alkalommal is tisztán, tárgyilagosan ki-
vívónk szólni, tartózkodva polemikától, reflex-
tálva csakis nézetem tárgyilagos előadása
közben némelyekre, melyek elmondattak. (Hall-
juk: Halljuk!)

Mert annyira fontosnak tartanám ré-
szemről, hogy ezen javaslat igazán higgadt
és tárgyilagos megvitatást tárgyalj, hogy nem
engedve a történet provokatíónak sem, in-
kább kiteszem magamat annak, hogy beszé-
dem unalmas legyen — pedig tudom, hogy
„tout genre est bon, hors l'ennuyeux” —
mintsem hogy a tárgyilagoság ellen vété-
nek. (Helyeslés a jobboldalon.)

A ma hallottakra ép azért csak két
egyszerű észrevételeim van. Az egyik az,
hogy Szentkirályi Albert t. képviselő ur
azt mondja, hogy én, midőn egy alkalommal
szemembe vetették, hogy én a gentry ellen-
sége vagyok, vagy nem vagyok annak
barátja, tettem egy nyilatkozatot. — A
mennyeire én hallottam, ezt a szem-
rehányást ellenem nem tették, és ép azért
akkor, mikor azon általam felemlített sza-
vakat mondtam; azzal kezdtem, hogy nem
bízom, hogy engem valaki azzal, hogy a
gentrynek, a középosztálynak ellensége va-
gyok, vádolhasson, és ezen nyilatkozatom
legalább a ház minden oldalán ellenmondás
nélkül fogadtattott. (Ugy van! jobboldalon.)

Kívánom különben constatalni azt, hogy
arra nézve, hogy mint vélekedem ezen tárgy-
ban, bárki, ha érdemes volna rá — magam
is beismerem, hogy nem érdemes — elolvás-
hatja azt, a mit azelőtt 20—22 évvel e
tárgyban írtam s meg fogja látni abban ma
is azon nézetemet, mely abban áll, hogy
Magyarország régi középemességének, a
gentrynek feladata gyermekeit nem exclusiv
pályára, de ugy nevelni, hogy a tisztességes
életmódnak minden terén elfoglalják az őket
megillető vezérszerepet és vezérei, központ-
jai legyenek a magyar középosztálynak. (He-
lyeslés a jobboldalon.) Ez volt nézetem akkor, ez
nézetem ma.

A másik, a mit meg kívánok jegyezni,
az, hogy egy képviselő ur azt mondta, hogy
a kormány indokolása kétféle kaesint, mert
egyfelől azt mondja: respectálja a történeti
jogot, másfelől azt mondja, ez az első lépés.
Én, tisztelt ház, azon képviselő urnak kitű-
zők bármily nagy jutalmat, ha az én indoko-
lásomban azon első lépésről bármiféle nyo-

mot is képes felmutatni. Már t. ház, ha
olyasmiről van szó, a mi ma nyomatásban
közkezen forog, legyenek szívesek a képvi-
selő urak azt legalább elolvasni és oylanért,
a mi benne nincs, vádat ellenem ne emelje-
nek. (Élelk helyeslés a jobboldalon.)

De egy megjegyzésem még van. (Hall-
juk!) Ha jól hallottam, a közvetlenül előttem
szólott képviselő ur azt mondotta, hogy a
felsőháztól várja, hogy megmondja, hogy e
tekintetben mit kellene tenni? Méltóztatnak
igen jól tudni, hogy a kezdeményezési jogot
ma a főrendiház nem gyakorol.

Hogy én mennyeiben igyekeztem respec-
tálni ezen kérdésben a főrendiház helyzetét,
arra mindjárt rátértek. De ha valaki azon né-
zetben, hogy helyes, hogy a főrendiház nyil-
latkozhassék, akkor annak egyet kell legelő-
szőr is mektennie; lehetővé kell tenni, hogy
a javaslat odajöjjön; mert azt mondani: azt
tartanám helyesnek, hogy a főrendék nyilat-
kozzanak, de lehetetlenné tenni, hogy nyilat-
kozhassanak, ez némileg még is egy kis
inconsequentia. — (Igaz! Ugy van! jobb-
felől)

Miután ezen javaslat ellenében annyira
hangsúlyoztatott, hogy azt hozsuzülte miután
annyszor hangsúlyoztatott, hogy abban minő
jogfosztás van: legyen szabad röviden előad-
nom ezen javaslat készítésének előzményeit.
(Halljuk!) Mindenekelőtt megjegyzem, hogy
1867. után mindjárt kifejezetten a kívánóság
a főrendiház reformját illetőleg.

Foglalkoztak is vele részint a főrendi-
háznak bizottsága részint 1871—73-ban az
akkori kormány kebelében és ezen kérdésről
törvényjavaslati vázlatok is maradtak a kor-
mány kezei között, melyeket majd össze fo-
gason hasonlítani a mostanival. De igaz, jó
ideje hallgatott e kérdés.

Meglehet, igaz volt azon barátomnak,
ki egy alkalommal, midőn azon szándékomat
kifejeztem, hogy ezen kérdést kézbe akarom
venni, azt mondotta: annyira kényelmes ezen
mostani főrendiház a kormányoknak, hogy
alig hiszi, hogy valaha akadjon kormány,
mely kezébe vegye ezt a kérdést. Meglehet,
ez rám is hatott.

De midőn sokáig tartó hallgatás után
a főrendiházban magában tekintélyes han-
gok emelkedtek a 80-as években, — ha
jól emlékszem 1882-ben — nem tudom
biztosan — hogy a főrendiház reform-
járól a törvényt meg kell alkotni, midőn szem-
rehányás tetetett nekem, hogy nem respectá-
lom eléggé a főrendiház fontosságát, mert
nem hozom be a törvényjavaslatot, mintha
csak azt akarnám, hogy a főrendiház tekin-
télye végleg megsemmisüljön: akkor megie-
gértem, hogy be fogom hozni és az ígére-
tem beváltandó, 1882. végén — vagy előbb
is talán — hozzákezdtem a munkához.

Es hogy kezdtem meg? Megállapodva
magamban azon alapelvek felett, melyek szer-
int a mai viszonyok közt a főrendiházat
rendezendőnek tartottam, összehívtam egy
tanácskozmányt partkülönbség nélkül a fő-
rendiház tagjaiból. Ezen tanácskozmány meg-
beszélte az alapelveket, nem tagadom, vá-
toztattam is eredeti javaslatom az ő indok-
kaik alapján. Mikor ez megvolt, elkészítettem
a törvényjavaslatot.

Mikor ez is megvolt, ismét felkértem,
szintén partkülönbség nélkül a főrendiház
igen t. tagjait, és ismét velők beszéltem meg
és tettem egykét módosítást az ő ajánla-
tukra, midőnt az alkotmányos országban szük-
séges további lépéseket megtettem volna.
(Helyeslés a jobboldalon.)

Es ezen így elkészített törvényjavaslat
a beterjesztésre készen feküdt 1883. évi ok-
tóberben. Hát t. ház, én azt gondolom, ezen
tények maguk, a törvényjavaslat létrejövete-
lének ténye maga felmenthet azon vád alól,
hogy egy ilyen fontos törvényjavaslat a be-
adásánál a bosszúnak csak legkisebb árnyéka,
vagy pedig bármely susceptibilitás vezetett
volna. (Helyeslés a jobboldalon.)

De még jobban meggyőzheti a t. kép-
viselő urat, ha megteszem az összehasonlítá-
st, részint az 1869. és 1870. részint az
1872—73-ban készült javaslatok és ezen ja-
vaslat között: mert azt talán nem fogják a
t. képviselő urak mégis mondani, hogy 1869.
és 70-ben 1872 és 73-ban egészen mások azért
indultak ki valamely alpból a főrendiház
szervezetében, hogy a főrendiházon bosszút
álljanak, mint önök mondják, azért amit a
főrendiház majd ezen kormányon el fog kö-
vetni 10—13 év múlva. (Élelk derültés és
tetszés a jobboldalon.)

A mire még megjegyzem azt, hogy ab-

ban, a mi történt, magában a tényben, és sem
bosszualásra, sem még, hogy úgy fejezzem
magamat, csak apprehensiora is okot nem lá-
tok; mert én sohasem vontam kétségbe a fő-
rendiház azon jogát, hogy valamely törvény-
javaslatot visszautasíthat, és tudom, hogy
más országokban is, ahol ketkamararendszer
van, nem volt és nem lesz állandóan tenn-
álló kormány, a melylyel egyszer-mászor ez
meg ne történjék. (Igaz! Ugy van jobboldalon.)

Csak, hogy az is igaz, ha oly javasla-
latot utasít vissza a főrendiház, a melyre
mint képviselő, — nem mint kormány — rá-
szavaztam, — csak azért, mert a kormány-
nak bajt csinált, nem logom annak hírét él-
jenzéssel fogadni, pedig erre is vannak pél-
dák. (Élelk tetszés és derültés a jobboldalon.)

Hogy aztán az ily eljárás tárgyila-
gos felfelfogásból erede, a felett ítélenek
mások. (Élelk tetszés és derültés a jobb-
felől.)

De hát t. ház lássuk, az említett ja-
vaslatokat, összehasonlítva az enyémmel. A
javaslatok mindegyike abból indul ki, a mi-
ből én ie, hogy a főrendiház szervezésénél a
fősúlyt az örökös tagokra kell fektetni; de
ugyancsak mindegyik szükségesnek tartja a
census behozatalát is.

Az egyik 3000 ftos censust proponál,
a másik 4000 forintost azokra nézve, kik
személyenként gyakorolják a jogot. Egy kü-
lönbség aztán van. Mig ezen javaslat a jö-
vőben is mindazokra ki akarja terjeszteni a
jogot, a kik 3000 ftos censussal bírnak,
ama javaslatok egyike szerint az 1869-iki
mások szerint az 1872-ki országgyűlésre
meghívott tagok gyakorolják a jogot, ha
ezen censust fizetik, azontul pedig a még
akkor meg nem hivatottakra vagy a fiata-
labbakra nézve minden egyes család után
csak az elsőszülött fia.

Ez mind a kettőben megvan. Hogy me-
lyik a helyesebb, arról most nem beszéllek,
de már most melyik a megszomorított? Ez a
javaslat, mely nem is ügyel arra, hogy va-
laki ezen utolsó országgyűlésre meg volt-e
hiva, hanem csak arra, hogy törvény szerint
jogosulva gyakorolhatja talán jogát 20,000
ft. adó folytán, ha elhal és 3 fia marad,
mindegyik megütvén a mértékét, mindegyik
gyakorolni fogja a jogot. Vagy az-e megszor-
ított, ami azon törvényjavaslatokban van,
hogy ha három fia marad is, és mindenik
bírna is magával a censussal, megis csak egy,
az első szülött fogja a jogot gyakorolni?

Itt is tehát, azt, hogy az én javasla-
tom volna azon minden eddigi felfogáson
tulmenő, megszoritó, és jogfosztó javaslat,
csakugyan az igazságnak megfelelően mon-
dani nem lehet. (Ugy van! jobboldalon.)

Tovább menve, az egyházak képvisele-
tére nézve körülbelül, mondhatnom lényegé-
ben azon két javaslat és az enyém egy és
ugyanaz. Mindegyik benne hagyja az érseket,
a megyés püspököket, de egy csakis ezeket
és az orthodox egyháznak most is benn levő
fejeit; mindegyik be akarja venni a protes-
táns felekezetek főembereit azon különbség-
gel, hogy az egyik csak a püspököket mind,
kihagyásával a főgondnoknak, a másik csak
a főgondnok mind, kihagyásával a püspök-
nek; de lényegileg a képviselet szükségét
mindenké elismeri, sőt az egyik még azon
vakmerőségre is vetemedik, a melyre az én
javaslatom, hogy egy izraelita egyházfőnököt
is be akar vinni. (Derültés a jobboldalon.)
Menjünk tovább! Az egyik pont, a mely
legközelebb oldatról támadtatott meg az in-
digénákra vonatkozik.

Az egyik javaslat ignorálja ezt a kér-
dést, nem szól róla. A másik javaslat rövi-
debben de ugyanazt fejezi ki, a mit az én
javaslatom, midőn azt mondja hogy ha bírna
is különben joggal a főrendiházban ülni és
szavazni, elveszti azon jogát, a ki más állam
törvényhozásának is tagja

Eredményében, lényegében tehát a két
felfogás ugyanaz.

Es itt legyen szabad megjegyznem,
hogy én azt hiszem, ebben is fekszik a határ
melyen tulmenő valóban minden szükség
nélkül, ha nem is jogfosztás, de jog meg-
szorítás.

Ennyit szükségesnek tartok. Miért?
Azért mert méltóztassanak meggondolni
különösen azok, kik a jelen törvényjavaslat
elvetésével a mai helyzet fenmaradását akar-
ják eszközölni, vagy eszközlik ha mást sze-
retnének is — a mint ma törvényeink álla-
nak, a legegyszerűbb számítással lehető hogy
a magyar felsőházban 100—120 oly, külön-
ben a legnagyobb tiszteltre méltó egyén

Kivonata
szert szerint össze-
ta idegbántalmak,
gerincz fájdalmak,
szék, köszvény és
en nagy sikerrel
ználtatik Dr. Behr
ségnél, csukló és
és fülzúgással. A
külöleg használ-
szálati utasítással

Blücher gyártmányt
Julius Brittners
alan utazást vizs-
táraban.

ata kapható: Deb-
Magyarországon.

GYULET mint
rosháza nagy

ÉSÉT
meghivatnak.
HMRE,
ester, elnök.

nyülés előtt 8
és kereske-
táni órákban

ten betét után
gyakorolhat;
e felmutatása.

ZIKK.
gőzmalom
cinek
mellett.

értékben
tesen
IL. DEBRECZENEN
kkal.

100 kiló	18.20
75 kiló	17.20
50 kiló	16.60
25 kiló	15.80
15. —	14. —
100 kiló	13.40
75 kiló	12.60
50 kiló	11.60
25 kiló	10.20
70 kgr.	9.20
70 kgr.	7.60
50 kgr.	—
50 „	4.80
50 „	4.20
50 kgr.	4.20
50 kgr.	3.60
50 kgr.	3.60
75 kgr.	8.80
8.20	8.20

LISZT.
skóban
skoval együtt
ragább.
17.
O krral drágább.

szavaz. pl. egy kiegyezési kérdésben, a ki ugyanazon kérdésben nem ugyan az urak házában, de esetleg ott és esetleg odaát a képviselő háza már szavazott és érvelesítette jogát.

Eddig menni tehát, sajnálom de azt hiszem szükséges, de ezúttal menni ismétlem nem tartanám helyesnek, mert felez jogmegszorítás volna szükség nélkül. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

De a kinevezettek áttérve (Halljuk!) kinevezettek felvez mind az a két törvény javaslat. Az egyik behagyja főispánokat és azt mondja! a kinevezettek a főispánokkal együtt a felsőház összes tagjainak egy harmadánál többet nem tehetnek ki; a másik már kihagyja a főispánokat, mint mindjárt elmondom, hogy minő alapon és 42 választott tagot akar behozni és azt mondja hogy ezúttal vannak a király általa kormány tanácsára életfogytig kinevezett tagok, kik az összes tagoknak egy negyed részénél többet nem tehetnek ki.

Ha tehát olyan machiavelitikus ördögi perfidia van az én javaslatomban, mint a mennyit erővel bele akarunk olvasni, akkor látható, hogy mindenesetre le kell mondanom a fentalál dícsőségről, (Derültség jobbfelől) mert az ezen ügygyel komolyan foglalkozó bizottságok javaslatában, és még azon bizottságában is, mely a főrendiház tekintélyét és függetlenségét bizonyára szíven viseli, benne foglaltatik a kinevezés körülbelül azon irányban, melyet én proponáltam.

De kell még egy pár szót szólanom itten a főispánok kimaradásának indokairól. (Halljuk!) mert ez legkülönbözőbbképen magyarázható. En t. ház, mint indokolásomban is megmondom, nem azért akarom a főispánokat kihagyni, mintha a mostani főispánok bármelyikét kellő függetlenség hiányának vádjával illetni lehetne.

Nem is azért, mintha félni kellene, hogy Magyarországon lesz főispán, ki ott ahol ezt a haza érdeke kívánja, jellemei függetlenségét fenntartani nem képes. De egyfelől elméletileg correctebnek tartom, másrészt az adminisztratív viszonyainak változása igényli azt és harmadszor talán nem a legkisebb indokom az is, hogy megakorom menteni a főispáni tekintélyt azon csorbitástól, mely azóta már eddig is itt ott felmerült és teljesen alapatlan gyanuk által történt, mintha főispán csak azért neveztetett volna ki, hogy a főrendiházban jól szavazzon, vagy mintha minden egyéb hibái elnézetének, ha ott jól szavaz és mintha viszont egy ottani kellemetlen szavazat miatt játszanék hivatalával.

Ezek az én indokaim. (Helyeslés a jobb oldalon.) Es elessék ezen gyanusítás, ha valaki akár születés, akár kinevezés útján életfogytiglan bírja e jogot, ha mindjárt főispán is, mert akkor a kettőnek ezen összefüggése, mely miatt n gyanusítások támadtak, megszünt. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

T. képv. ház, még csak egyet akarok megjegyezni a jogfosztásról, azután átmegegk törvényjavaslatom alapjelmének további tárgyalására.

Irányi Dániel t. képviselőtársam indítványát sokan pártolják olyanok is, kik a javaslatot a jogfosztás elmélete alapján támadják meg. De kérem, t. képviselőház, ha valakit ez a szempont vezet, ki respectálja jobban a történelmi jogokat? Az e, aki mint a törvényjavaslat mondja: a történelmi alapon

jogosultsággal bíró családok megtartják jogukat, de a jog gyakorlata feltételhez kötik, és a ki nem bír is vele, ha maga vagy 100 év múlva utódja azon helyzetbe jön, joga épségben van, felelevenedik, vagy pedig az a ki azt mondja: egyik sem bír születésénél fogva e joggal de meg ajándékozzuk őket azon joggal, hogy egy specialis választói collegiumot képezhessenek és választassanak maguk közül tagokat.

En azt gondolom, hogy csakugyan ezen utóbbi, mely a személyes joggyakorlatot teljesen megsemmisíti, ha már jogfosztásról beszélünk, sokkal inkább jogfosztás, mint a másik. (Ugy van! a jobboldalon.)

Még egyet az igazság kedvéért. (Halljuk.) Az előbbi törvényjavaslatról meg kell jegyezni, hogy az egyik igenis felvez 42 választott tagokat is, mint röviden említém 42 választott tagot, azt mondván, hogy ezek választása szempontjából 6 kerületre kell az országot beosztani, ezek volnának Erdély, Horvátország, és a régi 4 magyar kerület: amiből azt következtetem — bár mondva nincs — hogy egyformán akarja egy-egy kerület által 7 tagot választatni.

De nem akar azon javaslat sem a törvényhatóságok által választani, hanem ezeket a javaslat szerint választani az 1500 ft földadót fizetők azok közül kik legalább ugyanannyi adót fizetnek.

Ilyen választások nyomait láttam a régi javaslatokban. A törvényhatóságok választásának eszméjét azonban nem láttam sehol.

Egyébiránt azt, hogy mik voltak a régi törvényjavaslatokban, nem azért hozom fel, mintha azon javaslatért, melyet én terjesztettem be, nem én volnék felelős, mert hiszen engem senki sem kötelezett azon eszmék elfogadására.

Midőn előadtam azok legnagyobb részét, elfogadtam azért, mert meggyeztek nézetimmal, s általában az én felelőségemet a törvényhozással szemben az, hogy mások hogyan gondolkoznak, egy cseppet sem változtatja.

De felhoztam ezt igazolásul annak, hogy a mi a törvényjavaslatban van, az nem egyes embernek momentán és — mint mondani ismertem — buszoból kitalált javaslata, hanem igen is igen sokaknak higgadt megfontolás után készített javaslata. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés a jobb oldalon.)

Alapjelmét tehát e törvényjavaslatnak t. uram, fenntartani az örökös jogot, követni a történelmi fejleményt, de fenntartani oly alakban, hogy az megis maradjon huzamosabb időközön keresztül. Mert nem azt teszi a földadó census, a mit tegnap egy t. képviselő ur mondott, hogy a 3000 ft földadót fölébe helyezzük a legrégebb diplomáknak. Nem.

Mert nem fölébe helyezzük, de a kettőt összekötjük. S miért?

En Magyarországon, a mint ismerem a magyar nemzet közhatalmát, a mint acceptálom azt, a mi a tulsó oldalról mondatott, és úgy hiszem, sok irányban igaz is, hogy nálunk le a földműves magyar emberig sok arisztokraticus erzelem van; mondom, ezt figyelembe véve, én azt hiszem, hogy a magyar embert az, ha valaki politikai téren jogot csak azért gyakorol, mert nagy vagyona van, sérti, valamint azon érzelmenél fogva a történelmi jogot tisztelni, respectálni hajlandó; de ismét a magyar ember azon benne

levő finom érzékénél fogva azt akarja, hogy azon történelmi jognak, melyet respectál, képviselője élhessen és legalább oly módon, a mint azt, a ki ily jogot gyakorol, megilleti. (Helyeslés jobbfelől.)

Ezért kellett — sem a vagyonra külön sem a születésre kizárólag, de a vagyont mint a születéssel együtt járó tekintve, a kettőt összekapcsolva — állapítani meg a joggyakorlatot fenntartva a jog létezését a jövő számára azokat illetőleg, a kik maguk az anyagi kellekeket nem bírják. (Helyeslés jobbfelől.)

(Vége köv.)

Vidék.

H-Szoboszló 1885 febr. 16.

Tek. Szerkesztő Ur!

A mi társadalmi életünk egy pár mozzanatáról ohajtom értesíteni olvasó közönségét, oly társadalmi életmozzanatról, mely arról teszem tanubizonyosságot, hogy a „földmoozgo”, az emberiség halad még akkor is, midőn nem kevesen vannak, kik bele-bele kapaszknak forgó kerekébe, — önzés, hiúság, sértett önérték vagy pusztá alszemérem által hajtatva az ellenállás, mozdulatlan, semmit nem téves, a tapasztalati hiányok mellett is boldog önmegelégedés, feltűnni nem akarás pusztá térei felé.

Ha ily körülmények között még is megmozdul a föld, ha sikerül egy-egy lépéssel előbbre menni a társadalomnak s tenni alkotni valami olyat, mirol apának még nem álmodtak, hogy olyan is lehet, hogy ugy is lehet: ez a haladás kétségkívül érdeme azoknak, kik el nem csüggedő buzgósággal akarták a jót s bizonyára érdeme azoknak is, kik bár közdelem után, de legyőzték önmagukat, hódoltak a korszellem előtt, vagy ha meggyőzve nem érzik is magukat, de legalább hagyják történni azt, amit sokak jónak üdvösnék ismertek fel.

Ilyen haladási mozzanata már ennek a mi városunk társadalmi életének az, hogy valahára sikerülni fog egy állandó olvasó egyleti helyiség felállítása, melyben társadalmunk minden rétege megkeresheti s megtalálhatja szellemi táplálékát s mely mintegy közös találkozási pontja lenne lakostársainak, hol ügyes-bajos dolgait megbeszélhetné, társadalmi bajainak felett eszmecserét indíthatna s mintegy gőcpontja lenne városunk szellemi életének. — E mozzalom nem új. — Olvasó egylete (kaszinó) van városunknak, igen de oly helyeken, oly szűk viszonyok között élte éveit, hogy kebeléből a társadalomnak most egyik, majd másik része érezte kizárva magát, benne szó is alig lehetett oly dolgokról, melyek közösen érdeklik városunkat.

A már végrehajtás alatt álló terv szerint 250 darab 20 forintos részvény kibocsátása, illetve elárúsítása után egy oly állandó egyleti helyiség építtetik, melyben csekély tagsági díj fizetése mellett — kényelemmel és tétel fog rendelkezni társadalmunk minden osztálya arra, hogy ott összejöhessen, eszméit kicserélhesse. — Eddig majd kétszáz részvény el van árúsítva már s reméljük, hogy az alapok letétele, az emelkedő épület meg fogja győzni a még kétóvázokat affélől, hogy meglesz, s városunk anyagi káránélkül, nagy szellemi előnyére, meglesz az állandó olvasó egyleti helyiség.

— Szegény Albert épen úgy járt mint Rubinstein!

— Mi lett téged Rubinstein? Hogy járt Rubinstein? — kérdik csodálkozva a körülállók.

— Hát elmondom.

Rubinstein egyszer az udvarnál hangversenyt adott — óriási hatással. Darabjai bevégezete után oda sereglettek hozzá a gratulálók s rettentesen magasztalták. Hanem mikor a háztól távoztak s minden vendég a portás által előkiáltatta a kocsiját s ez egy-más után kiabálta: „N. N. herczeg kocsija!” „X. ö exelentiája kocsija!” — Rubinstein oda áll az első sorba s mondja a portásnak, hogy kiáltsa a „Rubinstein kocsija!”-t; a portás rá se hederit, hanem a többi vendégek kocsiját kiabálgatja egymásután elő; mikor aztán mindenki elhajtott már, akkor legutoljára oda kiáltott félvállról: „A cigány kocsija!” — No hát Apponyi is így járt: a házban tüntettek mellette, hanem a kapus már csak azt mondta: „A cigány kocsija!”

A másik anecdotta pedig Ugron Gáborral csipkelődik s akkor rögtön támadt, mikor Ugron befejezte beszédét s rettentően kiizadva, neki vörösödve s nyaka köré egy nagy kendőt csavarva a folyosóra lépett, — Nézzétek csak fiuk! Ugron úgy ki van izadva, akár csak Muyer Hugó Arthur, — szolt egy képviselő.

— Ki az a Mayer Hugó Arthur? — kérdik a többiek.

— Hát egy sokat emlegetett rosz muzsikus.

— Hogy mered akkor együtt emlegetni Ugronnal! — fenyegetődik egy arra vetődött „függetlenségű.”

— No-no! csak eszembe jutott.

— Mi?

— Hát az, mikor ez a Mayer Hugó Arthur a király előtt hangversenyt adott egyszer, az előadás végeztével a király oda lép a muzsikushoz s így szól: „En már hallottam Lisztet játszani.” (Mayer mélyen meg-

És aminő nagy jótémány lesz ez a mi társadalmi életünk, oly nagy s már is érezhető jó az, mit városunknak egy másik ifjú egylete, a jótékony nőegylet, egy éves munkálodásával kifejtett.

Erről is sokan gondolkoztak úgy városunkban hogy, minek az? Pedig az a 18 iskolás fiú, az a 30 iskolás kis leány, kiket ez a jótékony nőegylet e télen felöltöztetett fényes tanubizonyossággal hirdeti, hogy bizony kellett ez, bizony szükséges vala, hogy városunk lelkes női is mozduljanak s az érzületüknek annyira megfelelő téren cselekedjenek meg a társadalomért, mit a társadalom csak általuk tehet.

Mindent az államtól, mindent az annyira igénybe vett városi közigazgatástól úgy sem várhatunk. — A város eleget tett, midőn a köldulást eltörölte s áldozatul egy szegény háza tart fenn. Az iskolákat kormányzó egyházi kerületek is eleget tettek, midőn életbe léptettek az ilyen iskolázást — sőt a református egyház a keze alatti alapokból, évek óta több mint 50 iskolás gyermeket lát el csizmával s tankönyvekkel. — de meányi az olyan szegény ki sem nem koldulhat, sem a szegény háza — népes árva családja levén be nem mehet, s mily alapok lennének szükségese, ha az iskolát ruhátlanág miatt odahagyó növendékeket felöltöztetni akarók.

E jótékony nő egylet pedig már a múlt évben 8 családot segélyezett 65 ft. 90 kral s a fentebbi számban kimutatott 48 gyermeket öltöztetett fel s tette lehetővé rajuk az iskolába járást, a nélkül, hogy ez az egy. s nek valami n gyobb erejébe, anyagi adozatába került volna.

Tőkéje illetve, alapítványa 1540 forint van az évi tagsági díjakból 144 forint rendelkez s míg amaból a múlt év május havában kezdődő évvel 780 frtot vett be és tőkésítette, emeből 140 forint lett befizetve a pénztárba.

Ezen év elején tőkéje gyarapítására bált rendezett melyből a tiszta haszon 140 forintra megy. — Ez alkalommal többen, a céliránti érdeklésből felül fizetnek — Nevelket felkérés útján itt közlöm: Lengyel Imre bálbizottsági elnök 7 forint, öz Szívós Mihályé, Fekete Sándor (Debreczenből) Högyes Károly 5-5 forintot, Nagy Károly b. p. könyvelő 3 ft. Szűcs Mihály tanár (Debreczenből) 2 ft. 40 kr. Roth Lajos, Szívós Gézány, Adler F. Karacs I. Rozenfeld József, Neuman Samuel 2-2 ft. özv. Orozsi M. Zsefné, Nagy Károly járásbíró, Dr. Czeglédi Mihály, ifj. Kürti János, Kálmán Károly, Tóth József, Weisz Ignác, Kovács Gyula, Dr. Simon Gáspár, Fischbein Albert, Grünberger Adolf, Fiala József, Pap Lajos, Dr. Matletinczki József, Matletinczki Kálmán, Zsigmond Sándor, Klein Mór, Löwenheim Antal, Turi Albert, Bihari Kálmán 1-1 frtot. Turi Jakab 50 krt, Körner Béla 20 krt. Fogadják az egylet köszönetét e téren is.

Mi hisszük, hogy ezen egyletek városunk társadalmának minden rétegét, meghódítják lassan s alapos a reményünk arra nézve — hogy a seperat-érdekek e fognak némittatni általuk a felmutatott eredmény által.

Csak előre, kitartással, ügybuzgalommal, nem lankadva. r. l.

hejtja magát)... láttam Sarasatet... (Mayer ura hajlong)... élveztem Joachimot... (Mayer ujjong magában)... gyönyörködtem a világ összes nagy művészeinek játékaiban... (Mayer nem bír magával)... de egykise izza do t t u g y, m i n t m a g a!

Egy nevezetes esemény konstataását nem mulaszthatjuk el: a főváros épületeinek falain ma jelent meg az országos kiállítás első feckéje: az első plakát!

A kiállítási bizottságot a lapok egy része több ízben megtámadta, hogy a reklámmot nem használja jól eléggé a kiállítás érdekében; pedig ennek nagyon természetes oka van, az tuduillik hogy Magyarországon hozzászias dologban reklama szükséges nincs, sőt igeik sokszor a tulhajtott reklam czéljával ellenkező h tást ér el.

A ma kiragasztott igen dlszes falragaszokkal megkezdődött a kiállítás szolid hirdetése s reméljük, hogy ennek nálunk épen olyan eredménye lesz, mint a sok mestersegü reklamnak Amerikában.

A kiállítást más oldalról fenyegette nagyobb veszedelem s ez a festőművészek keletkező strikeja volt, melyet azonban sikerült csirájában elfojtani.

A festőművészek ugyanis azt a 20,000 forintot keveselték, a mit a kiállítási bizottság festmények vásárlására szánt s azzal fenyegetőztek, hogy ha ezt föl nem emelik, nem állítanak ki képet az országos kiállításán.

Mint hírlík, sikerült békés uton kiegyenlíteni a dolgot, hogy a piktorok is jól laktak s a kiállítás deficitje is megmaradt.

A műcsarnokban most Matejkónak egy óriási képe van kiállítva: „A poroszok hódolása a lengyel király előtt.”

Ez a kép egyes részleteiben az élet naturalisticus hü másolata; de tárgyára nézve a mai életnek épen ellenkezője, mert most az ilyen című kép felel meg a valóságnak: „A lengyelek hódolása a porosz császárnak előtt.”

Porcsolt Kálmán.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Régen volt már...

Régen volt már, réges régen — Ott jártunk a hársok alatt, S bántuk az égen Tündökölő kis csillagokat.

Néztük, néztük elmerengve: „Az a tied, az enyém ez! Milyen szépen világnak! Az a tied milyen fényes!”

S a mint néztük, lelkünk felszállt A csillagok fényhőhöz — Hát egyszerre az az enyém! Letűnt az éjszakába.

Felsőhájtánk és arczodn Reszkető bus közepep égett! Megérted mit gondoltam, Megértétek én is téged.

Ah azóta beh sok csillag Letűnt az éji égen Mennyit sírtunk már azóta — Régen volt már nagyon régen!

Vészi József.*

Fővárosi levél.

— febr. 19.

Nenezetes nap ez: február 19-ike. Ezen a napon született az ország legelső élő költője: Jókai Mór. Hatvan esztendővel ezelőtt született Jókai; oly idősak az, hogy méltó megünneplésére — legalább is 10—15 dikció, 2—3 bankett, egy fáklásmenet, arany ezüst koszorú, arany toll, díszalbm s vagy 15—20 deputászi volna szükséges.

Ezen alul egyetlen nemzet sem áll meg, nemcsak a francia és angol, hanem még a kis szerb és román sem.

Kétségtelen, hogy a magyar sem állt

* A fiatal költő a versét Szabó Zaver Ferenc zenét irt s a február 29-iki hamara zeneestélyen Odry Lehel az operaház kiváló művésze előadta.

Napi hírek

A debr. tisztviselők ünnepsége: A városi bizottság február 18-án délután 3 órakor, a kir. t. szék tanács termében tartotta az évi rendes közgyűlést, melyre az egyesület tagjai minél számosabban leendő megjelölésére kérének. Az igazgatóság. Tárgyai: Az évi mérleg és számadás megvizsgálása, díjak, osztályok megállapítása, az alap szabályok részben módosítása.

A Catester. Az országos földadóbizottság tegnap tartotta a felszólamlások nagy részének befejezése után első ülését gr. Szapáry Gyula pénzügyminiszter elnöke alatt. Az elnök előadása szerint a felszólamlások tizkegyrülben teljesen lerátgyaltattak, öt kezeletben 30 jászában azonban még nem fejezték be a bizottság a tanácskozással tovább fogja folytatni a részletes jelentések felett. A hetes küldöttség jelentéséből kiemeltük, hogy a debreczeni kerületnek 1883-dik évben 12.478.936. forint megállapított tiszta jövedelme most a felszólamlások után mindössze 124.085 forint adnak.

Mi lesz a debr. színházzal. Ma a városi színházi bizottság nagy érdeklődéssel ülést tartott. Tudomásul vették a Keresztényi Igazgatóság lemondása, és kimondták, hogy a színház befejezésére nézve pályázat hirtetettik, amely pályázat határideje lejár. f. év. március hó elsejére. A pénzügyi bizottság több határozatára még visszatérünk.

Salon. Veres Szathmáry Teréz urölgyénél, a négyzet közszertében álló elnökéknél tegnap este fényes társaság gyűlt össze, a kedves mama, Zsuzsanna napját ünnepelni, a férfi vendégek a politikai események megvitatása után belevegyültek a női társaság kellemes táborába, s a 10 órakor kezdődött lucullusi vacsorájával, zene, tánc és tréfás játékok, antiszpirituista mutatóványok tették felejthetetlen mulatsággá a fényes összejövetelt, melynek végét a pirkadó hajnal sugarai jelezték; elhatározva lett, hogy a nagy hójt szomorú napjai alatt, különösen Péterfia intelligenciája több ilyen társaság estélyt rendez, — a napi események, irodalmi mozgalmak és a város társadalmi életének epizódjainak azellemese elvegezése végett.

Hymen. Katz Herman helybeli keresztelő eljegyzette Freller Hermina kisasszonyt Budapestről.

Színház. Mint már említettük kedvelt művészeink Kükemezei Vilma a jutalomjátéka jövő héten Szerdán lesz, mely alkalommal egy új vigjáték a „Protekczió” fog színr kerülni. Felesleges a jutalomjátéka a közönség pártfogásába bővebben ajánlatni. Ot a mi közönségünk mint tehetséges, szorgalmas színeszőtő — a kinek nem csak kenyérkeresete, de hivatása is a színi pálya — nagyon szereti, és mert szereti, bizonyosan szívesen is jutalmazza meg.

Sinfonia hangverseny. A helybeli cs. kir. gyalogezred zenekara holnap tartja a „Bika” diszteremben III sinfonia hangversenyét. Városunkban, a hol a zene s művészet teljesen negligálva volt, a sinfonia hangversenyek már is nagy népszerűségnek örvendenek, és a közönség örömmel keresi fel a hangversenyeket, hogy élvezettel hallgassa a klasszikai zene remekét. Hogy e meglepő haladás nagyrészt a katona zenekar kitűnő karmesterének Czapek urnak az érdeme, azt mindenki elismerte, a ki az eddigi hangversenyek alatt meggyőződést szerzett magának az összejövők, szabatos exekutálásról és meglepő aránylásokról. Fölhívjuk tehát a műértő közönség figyelmét a holnapi rendkívül élvezetesnek ígérkező hangversenyre, melynek műsora következőleg van összeállítva: — 1. Mendelssohn Bartholditól Ouverture „Ray Blas”. 2. Liszt, Sinfonia költemény három szakaszban Zichy gróf átiratában: a) Bölcső b) A lét harca c) A sir a jövő élet tölcsoje 3. Berlioz Rákóczi induló 4. Haydn G-dur sinfonia (dobgyűléssel.) a) Bevezetés b) Andante és vázlatok c) Menuett. d) Finale. Kezdetre pont 4 órakor d. u.

Mosonyi Károly színgazgató városunkban időzik, hogy a színház bérbéreltelre nézve lépéseket tegyen. Ő is a színházért pályázók között lesz; művezetője Molnár György tragikus, a részint már hozzá szerződött részint szerződötendők tagok a következőket nevezte meg, Kovács Ella (kit Abonyiné néven ösmertük) Tatay Eugenia, Láng Etel, Szathmári Árpád, Bokodi, Bokodiné, László, Ditrói, Ditróiné. Egri Kálmán Juhász, Tiszai, Kazaliczky sat. Temészetes hogy a színház annak fog bérbéradni, ki jobb és erősebb társulati névsort tud felmutatni.

Köszönet. Mindazon jó barátok, ismerősök, s városunk érdemes polgárai, kik felejtethetetlen néhai férjem végtiszteleténél jelen voltak, s jelenlétük által bánatomat enyhítették; ugy az én, mint a pótolhatatlan vesztéség által mélyen sujtott család nevében e helyütt fejezem ki hálás köszönetemet. H. Böszörményi 1885. febr. 19. özv. Lédig Sámuelné.

A nagyváradi ref. egyház történeti megírásával foglalkozik jelenleg Dombi Lajos ur, az olaszói ref. egyház nagytudománya, derék lelkesje. A mű megírását a ref. egyháztanács határozta el, ugyszint az egyháztanács bizta meg annak összeállításával Dombi Lajos urat A nagyváradi ref. egyház egykor igen virágzó volt, amért is bő anyagot találhat szerző abban egy terjedelmes mű megírásához. Mint értesültünk, eddig

hat nyomtatott ivre terjedő kézirat van kész a munkából. Megjelenése még ez év folyamán várható.

Színházi Műsor Szombaton a „papa felesége” (vigjáték Krecsányiné jutalmára) Vasárnap „Huszáresiny” népszínmű. Hétfő „A papa felesége” Kedden „A kárhoz utján (másodsor) Szerdán „Traviata” Csütörtökön „A protekczió (Berezik vigjátéka, először, Kükemezei Vilma a jutalmára) Péntek „Az ember tragédiája” (Bérlet színetben.)

Sajtótárgyalás.

Galánffy contra Szopó.

Debreczen, febr. 21.

Zsufolásig telt teremben folyt le ma a helyb. törvényszék előtt Galánffy Lajos h. bősörményi kir. közjegyzőnek Szopó János h. bősörményi kir. aljárásbíró elleni sajtóper.

Az esküdtsek következőleg alakították meg: Balla Mihály, Konce Elek, Tamásy Károly, Veszprémy Zoltán, Konce Lajos, Erber Vilmos, Szikszay Gyula, Benyáts Emil, Jablonczay Kálmán, Filóts Dániel, K. Tóth Sámuel, Harmati Pál. — Póttagok: Dr. Hollender Dezső és Zichermann Hermann. Bíróság, elnök: Szűcs István, szavazó bírók: Cseresznyéi Sándor, Tóbi István, jegyző: Sárváry Lőrincz. Galánffy Lajos bősörményi kir. közjegyző ügyvédje dr. Ozory István; vádlott Szopó János bősörményi kir. aljárásbíró személyesen védte magát.

A vádlóval után felolvastatik az incriminált cikk, mely következőleg hangzik:

Galánffy Lajosnak H. Bősörményben. Egy alkalommal már tudtára adtam önnek hogy hivatali működésére vonatkozó megjegyzéseit, fegyelmi feljelentéseit figyelemre nem méltatom, azoktól mint gyermekies fakardoskodásoktól éppen nem tartok, s nem meg azon esetben sem, ha zsebében revolverrel, kezében pedig törös bottal henezegne is. De tett ön ellenem oly tartalmú feljelentést is, melyért önnek a nyilvánítság előtt is mint egy orvátmadóval ezuttal most le is számolok. Jegyezze meg oktondi fejével, hogy ha az ön nem is, de minden más embernek magánélete és viszonya egy szentély, a melyben aki botorul turkál másnak mint aljas gazembernek nem nevezhető; aki pedig ily irányú piszkos feljelentésnek igazolásul külön tanult mint egy lopásért kiespott diákot és egy ripők zsidót felhívni nem képes, — nyomorult rágalmazó. Feljelentésben azt is állította ön, hogy én alulirt helyen a közönség tisztelőtét ki nem érdemeltem. Durva arzátlanság kell ahhoz, ha valaki magát a közvélemény tolmácsának feltolja, ilyesmire is csak az ön hitvány jelleme képes, és éppen azért az ön véleményével nem is törődöm, de mert ön öcsémny játékába H. Bősörmény város közönségét is bevonta, tartozom azon kijelentéssel, hogy én a nemes város közönségéről kötelességemnek tartom feltételezni azt, hogy diplomatikus számár és egy erkölcs-tolvaj itéletét magáéval tenni soha sem fogja.

Ezután a bíróság által hozott határozat értelmében a vádlott által kért iratok olvastatnak fel, melynek a vád ó által ellene intézett fegyelmi bejelentések, továbbá a kir. ügyigazgatóság által kiadott bizonyítvány.

Felolvastatnak vádló kérelmére több olyan végzések, melyek Szopó részéről hoztak, és a melyek több alaki hibáiban szenvednek, s melyekből kitűnik, hogy a feleket visszariasztani igyekezett attól, hogy Galánffyhoz forduljanak.

Következnek a vád és védbeszéd. Dr. Ozory István elmondja, hogy vádlott egyike a legrakonzátlanabb természetű embereknek, ki mindenütt a hol csak megfordult összetett bíróságaisával, míg Galánffy vádló éppen ellenkezőleg olyan ember a kinek soha sehol senkivel nem volt baja. — Elmondja, hogy vádlott hivatalos állását használta fel arra, hogy Galánffy bösözantsa, és ezért olyan végzéseket hozott, a melyek Galánffy kenyerkeresetének megfosztására voltak czélzóva. Egy darabig nemmár túrta a vádló a rossz irányzatú eljárását, de mikor már megokolta, följelentést tett. Ez volt az egyedüli és törvényes ut, a melyen az üldözött elégteltel kereshetett. És erre vádlott egy hirlapí sértő cikkkel felelt. E cikk tartalma becsületsértő azért kéri vádlótnak elítélését.

Szopó vádlott előadja védelmét.

Ő ez idő szerint, ép a vádló feljelentéséi folytán hivatalában fel van függesztve és fél fizetésből tengődik; háromszorosan súlyos lesz tehát az esküdtsek ítélete, ha ő most elítéltetik, először, mert már is bűnhődik, másodsor mert Vácson bezárják, harmadszor mert az ítélet alapján végleg megfosztják hivatalától. Azt mondja, hogy a mit tett, azt mind öntudatosan tette, mindenütt becsületes életet élt és szerencsétlenségének tartja, hogy Bősörménybe helyeztetett át. Sorra veszi az incriminált cikk egyes pontjait és kimutatni igyekszik, hogy azokban nem foglaltatik becsületsértés. A „diplomatikus számár” kitételre malitiosusan megjegyzi, hogy ő ama jelzővel csak megkülönböztetni akarta vádlottat azon közönséges állattól, melynek míg él és mozog hasznát lehet venni, sőt ha elhullott a bőre is ér valamit. További beszédében vádlott Galánffy ellen felhozta a Sari Mihály hagyatékai ügyét,

melyet az felette sokáig huzott-halasztott s két db. szántóföldet kötött ki díjúl magának s ezt 300 forintban értékesítette, holott törvényszerint nem illette volna meg több 12 frtnál. Ezenkívül egy végrendeleti ügyet is főlemlit, mint szintén esomprittalót vádló ellen. (Az elnök mindkét esetben figyelmeztette vádlottat, hogy mindez nem tartozik a tárgyra, vádló ügyvédje pedig közben ezért szintén semmiségi panaszt jelentett be)

Vádló beszédét folytatva hangsúlyozta, hogy ő csak azon társadalmi elvet fejezte ki ama incriminált cikkben, mely szerint minden ember magán élete családi tüzhelye szentély, melyhez senkinek botorul nyulni nem szabad Ismétli, hogy a diplomatikus számár kifejezés szerinte becsületsértést nem képez. Valamint kétszer is előadja, hogy ő a közérdeket szolgálta, mert hiszen ő a nép filléréiből fizetik, bírói kötelességének tett eleget, a közönség zsarolását megakadályozni törekedett s e végből írta amaz incriminált cikket is.

Replikázik vádló azon állításaira mint ha ő szakismerettel nem bírna s hogy a művelt társaság illemszabályait sem ismerné. Amazt bár szegény hivatal szolgá fia kellően elsajátította, de sohasem használta önző céljaira, mint Galánffyja mi pedig emezt illető ő misantrop ember s ő sohasem hajhászta a fényes nagyuri társaságokat, s erre őt nem is kényszeríteti senki

Bősörmény tanácsa — ugymond — erkölcsi bizonyítványt sem adott ez alkalomra Galánffynak. Miért? Talán a Goldhammer által az árvák ügyének elintézésére tapasztalt hosszadalmasság és zsarolás miatt tett interpelláció folytán? Ilyen ember nem lehet erkölcsi bíró.

Vádlott ezek után kéri az esküdtsektől az ő fölmentését.

Öt percnyi szünet után Dr. Ozory István tartja meg válasz-beszédét, melyet magáival elő, foglalkozva vádlott védbeszédének egyes részleteivel. Így állítja, hogy ő sem nem hazudhatott, sem ügyvéd fogásokkal nem állt. Vádlott vele született, és jogukról beszél, holott pedig ilyenekről a mai jogtudomány nem tanít semmit, a mint ezt egy elsővőse jogász is tudhatja.

Sokat beszél a vádlott a corruptióról is, s magát úgy tünteti fel, mint ennek mártírját, holott ő maga hoz olyan végzéseket, melyek törvénybe ütköznek, s be van bizonyítva róla (Sóvágó és a takarékpénztár-féle ügy), hogy nem egyformán szokott mérni. Szerinte az incriminált cikk nem képes becsületsértést s Galánffy miért vette magára? Hogyne vette volna, mikor hozzá volt ezi mezve. A „számár” kifejezés megbíráására nagy befolyással van az egyéniség, a műveltség. Ki hozzá nincs szokva azt sértésnek veszi; művelt ember, pláne bíró, olyat nem használ stb.

Ezután maga Galánffy Lajos a vádló tett nyilatkozatot, több felhozott, mint pl. a kölcsön és a Sári-féle ügyekben. Ő is szegény szülöktől származott; a mije van: becsület és jó hiruélet, mint egyetlen kincsét melyet vádlott sárral dobált, kívánja áthagyni gyermekeire.

Elnök sajnálatát fejezi ki a felett hogy a vádló, ügyvédje és a vádlott egymás ellen „a hazug” kifejezést többször használták.

Most meg a vádlott él a zárbeszédjével melyben először Dr. Ozory beszédével, aztán a vádlottával foglalkozik, bárha — mint ő mondja — nem ezt tarthatja érdemesnek arra, hogy vele szóba álljon. Szavait, a hallgatóság egyrésze megjelente.

Vádlott kérte a védbeszéd közben idézett okiratoknak a többi actákhoz való csatoltatását, mi ellen Dr. Ozory azonban tiltakozott, s az elnök sem tartotta azokat elfogadhatóknak.

Az elnök összegezve a tárgyalást, a kérdések következőleg tettek fel, elvettétvén Dr. Ozory egyszerűbb kérdés feltevési kérelme:

- 1. Megvannak-e győződve az esküdtsek, hogy az incriminált cikk szerzője Szopó János-e vagy nem? 12 igen.
- 2. Az incriminált cikk kifejezései képeznek-e becsületsértést vagy nem? 11 igen 1 nem.
- 3. Vétkes-e a szerző vagy nem? 9 igen 3 nem.

Az ítélet kihirdetése után Dr. Ozory szétépi a per költségvétését s vádló nevében kéri a törvényszéket, hogy a btk. 92 §-nak alkalmazását, — ha lehet mellőzze — vagy legalább enyhítse. Mire a törv. szék vádlottat 3 napi fogházra és 10 frt pénzbüntetésre ítélte. Ez semmiségi panaszt jelentett be.

Felolvasó kör és a sajtó.

A „Debreczeni Hirnap” tegnapi számában a felolvasó kör esütörtöki estélyéről oly irányu referáda jejt meg, melyre lehetetlen egy pár észrevételt nem tennem.

A felolvasó Beczner Frigyes reáliskolai tanár volt, ki költészetünk hazafias irányáról olvasott egy igen érdekes fejtegetést, melyben főleg Vörösmarty, Petőfi és Arany költészetét méltatta. A közönség a felolvasót zajosn megjelente. Erről írja a „D. H.” hogy a közönség a felolvasás alatt megszokott s jobb sorsra érdemes humorról igyekszik a felolvasást kiviceelni Szabad legyen erre csak két észrevételt tennem.

Egyiket teszem a történeti igazság szempontjából, s határozottan állítom, hogy a felolvasást a közönség nem hagyta ott.

Másik észrevételem az, hogy még ha igaz volna is a „D. H.” referádája, szabad-e a sajtónak hasonló gyöngédtelen viccelésekkel elriasztani azokat, kik az ügy iránt való önzetlen lelkesedésből felolvasások tartására vállalkoztak?

Ítéje azt meg maga a „D. H.” szerkesztője.

Benedek Sándor.

A fenti sorok nagyon komolyan hatottak rám, a ki a szóban levő tréfát írtam, azért mert épen „Suhogó”-tól kaptam ki értük.

Mik az én ártatlan tréfáim a feltartóztatlanul pajkos „Suhogó” ostorcattogásaihoz és mik „az elszabadult ördög” kontár filozófus irójának végig ható iróniájához képest.

A „Hirnap”-ban tréfáltam, de mert most komoly nyilatkozatot kell tennem, kijelentem, hogy a csütörtöki felolvasást a közönség nem hagyta ott, hanem elismerésre méltó türelemmel hallgatta végig. En hiszem, hogy tréfálkozásomat, a mint az eddigi felolvasó urak nem vették rossz néven, ugy Beczner ur sem, kinek munkájából épen a „Hirnap” terjedelmes kivonatot hozott. Elriasztani pedig valakit a felolvasástól annyira nem lehet szándékomban, hogy épen a „Hirnap” jövő számában fogok bemutatni egy helybeli tehetséges fiatal költőnek olyan költészetét a melyet a felolvasó kör visszautasított. Ítéje meg majd a közönség, hogy milyen tapintatosan tudják megválogatni a felolvasandó tárgyakat, és hogy Beczner ur magvas értekezése mellett nem szívesen meghallgatta volna é még ama szép verset is.

Kiss Vitéz.

Támashodva a bizalomra

melyben a mi Pain-Expeller-készítményünk több mint 15 év óta a közönség által részesítettik, szabadságot veszünk magunknak, azokat kik e szert még nem ismerik, egy kísérlet tételre felhívni. Ezen rég elismert háziszernek nincs szüksége reklamra, ez önmaga által legjobban ajánlatik, amint azt egy próba igazolni fogja. A Pain-Expeller bedörzsölésre használtatik csusz és köszvény ellen. Ára 40 és 70 kr. egy üvegnek; készletben a legtovább gyógyszerteráiban Hamisitványok elkerülése végett, csakis „Richter féle burgonyi Pain-Expeller” kéréndő s semmisetre se más fajta. Richter F. Ad. és társa, Bécs. — Főraktár Prágában az „arany orosz-lán, gyógyszerteráiban, Niklasplatz 7.

Legujabb.

(„Debreczeni Ellenör” eredeti távirata.)

BUDAPEST febr. 21. A képviselőház mai ülésén a pénzügyér benyújtá a ré pénz szaporításáról szóló törvényjavaslatot. Ifj. Ábrányi Kornél beszéde után a főrendireformvita bezártnak nyilvánítatott. Láng Lajos és Irányi Dániel zárszóval éltek. Szilágyi Dezső hétfőn beszél.

Felolvasó szerkesztő és kiadó lap tulajdonos Vörtesi Arnold. Főmunkatárs: Karczag Vilmos.

Nyilt-tér.

Nyilatkozat.

Alólirt kijelentem, miszerint azon rőfös és vegyesáru üzletet, mely cégem alatt létezett, halálestt miatt ez év január hava óta beszünttettem, és figyelmeztetem a t. kerekedő urakat, hogy ha bárki, csak a legeszkélyebb összegig cégemre újabb vásárlásokat eszközölne, és főkönyvileg az én terhemre bejegyeztetné, egyszer és mindenkorra kijelentem, hogy többé részemre azt kötelezőnek nem ismerem el Január hava óta különben a cégétörtést is eszközölttettem.

H.-Szobozló 20/2 1885.

Flam Márton.

Kiadó lak!

Egy egész ház udvarral pünkösdtől, — ugyanott egy butorozott szoba minden órán kiadó a Sz.-Anna-Cser-utcán, értekezhetni 2368. sz. alatt a tulajdonosnál.

Dr. Deák, budapesti fogorvos.

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa) Debreczenben tévén át működését, tisztelettel jelenti, hogy mindennemű

FOG- és SZÁJBETEGSÉGET

gyökeresen kezel, odvas fogakat a legkötőbb anyagokkal töm (plombiroz.) úgy, hogy azok hosszú éveken át használhatók másképpen.

Készít egyes műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai légnyo-

matu szerkezet szerint, cs. kir. kizárólagosan szabadalmazott

rugalmas szápadlással,

melyek nemcsak a beesett arcokat kitöltik, de jó hangzású beszédre és rágásra is tökéletesen alkalmasak.

A fogkő, vagy bármily lerakodmány által éktelelné vált fogakat kitisztítja.

A használhatanná lett fogakat és gyökereket eltávolítja.

Rendel d. e. 9-12-ig és d. u. 2-4 óráig, HAJDU-ház I-ső emelet, a „Bika” szállóval szemben.

Bejárat Nagycsapó-utca 1-ső kapu.

Egyenlítő-gyalupadok, fűrő-gépek, gyalugépek,

legújabb szerkezettel raktáron vannak
Reitbauer F.-nél
Bécs, II. Nordbahnstrasse 5.

Kölesön 5%-ra

földbirtokra amortisató utáni törlesztés-
é pedig 25 évre törlesztés 2 1/2%, 40 évre
1 1/2% — Jó anyagból épített házakra
csak 25 évi törlesztésre kölesön szereshető.
Ugyancsak iradom útján közvetítetik SZABA-
DALMAK beszerzése lehető legrövidebb idő
után, nemkülönben elvállaltatik mindennemű
közvetítő megbízások kérés-nyújtása,
u. m.: értékpapírok bevásárlása és eladása a
lehető legelőnyösebb feltételek és mérsékelt
provisió mellett — továbbá elvállaltatik meg-
bízások a fővárosban házak és nyaralók
vételére és eladására ugyiszinté
magán-pénzek 7-8%-ra betáblá-
zás mellett elhelyezésre, végül
az országos kiállításokon rész-
vevőktől, különösen iparosok és ke-
reskedőktől elfogadtatik megbízás kop-
viselés végett a kiállítás tartamára ugy-
czik lapok utáni hirdetésére a fővárosi és az
összes vidéki lapokban. — Vidékiektől vá-
lasz bélyegre kéretik. — Tisztelet-
tel **Pollák János**, Budapest, VII.
keresési-ut 40. sz. I. em. 13. ajtó.

Dr. Kerekes L. orvostudor

rendel naponta d. e. 8 órától 10-ig,
d. u. 2 órától 4-ig.
NAGYCSAPÓ-UTCA 316. sz. a.
(Hécei-Szabó-féle házban.)

Különösen, gyermek és női ba-
jokban, fül-, gége- és ideg-
bántalmakban szenvedőknek ajánlja
gyógykezelését.

Szegényeknek ingyen.

A legjobb

harmonikák,

és minden létező
hangszer
csak

Trimmel N. Jánosnál
Bécs,

VII. Kaiserstrasse 74.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Harmonikáknak külön árjegyzék.

Harminez év óta legjobb hírnévnek örvend

a németországi gyógyászati ügytársulatok által megvizsgált és kitűnő alkalmazható-
sága végett a magas cs. kir. magyarországi volt helytartóság által engedélyezett

köszvényvászson

köszvény, csusz, (idegrángatas, keresztcsont fájás), orbáncz, mindenféle kéz és láb-
göresök, különösen aranyér, dagadt tagok, ficzomodások és oldalmúlások ellen biz-
tos eredménnyel, mint biztos és gyorsan gyógyító szer használható.

Dr. Hufeland, híres orvos gyógyászati műveiben következőleg nyilatkozott:
Két betegség van, melyek ellen az orvosi tudomány sikeresebb látszik erős gyógy-
szereket feltalálni; ezen bajok: a fejköszvény, és közköszvény (padogra.) e gyógy-
szer most a fentebbi köszvény-vászson használata által feltaláltott. Csomagokban
használati utasítással együtt 1 frt 5 kr., kétszeres hatású avult bajok ellen 2 forint
10 krajczár o. é.

Dr. BURON

párisi általános sebtapasza.

bárminemű sebek, geny-dések és daganatok, fagysebek és tyukszemek ellen. — Egy
tégely használati utasítással együtt 35 kr.

Kapható valódi minőségben Doctor Rotchnek Emil gyógyszerésznél.

Üzlethelyiség változtatás.

Alólírott tisztelettel jelentem a n. é. közönségnek, miszerint

férfi, női és gyermek cipő eszima raktáramat

Csapó-utcán levő Stenczinger házbán, Zichermann H. közvetítő és tuda-
kozó intézetével szemben helyeztem át, hol minden e szakmába vágó
cikkekkel a legjobb minőségben a legjutányosabb árban elárusítok és
készíték a legpontosabb kiszolgálattal mellett. Vidéki megrendelések is fel-
vétetnek és pontosan eszközöltetnek. Kérem a n. é. közönség becses párt-
fogását,

maradok tisztelettel

Hovány Ödön.

Kész női ruha és divatáru raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni hogy a
főpiaczon Dr. Ujtalusi ur házában a „Hungáriával” szemben
egy

kész női ruha és divatáru üzletet

nyitottam.

Midőn sok évi tapasztalataimra e szakmában, úgy az itteni mint a
budapesti piaczon, hivatkozom, bátor vagyok megjegyezni, hogy a kész
női divatcikkek Budapesti és bécsi elsőrendű cégektől szerzem
be, valamint saját műhelyemben is készíttetem.

Magamat a n. é. közönség becses pártfogásába ajánlván,

vagyok tisztelettel

Stern Izidor.

Ruha rendelvények mérték szerint pontosan és gyorsan
eszközöltetnek.

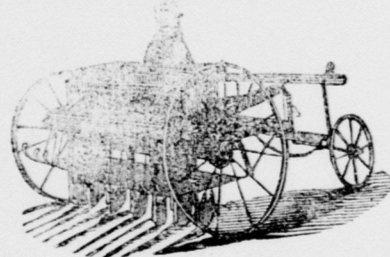
FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje

KASSÁN

eperjesi ut, 6. sz. és Kassa mellett a Csermelyölgyben

ajánl a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával
célszerűen s gondosan gyártott jó hírnevű gépeit a közeledő tavaszi
idényre, nevezetesen:

Sorba-vetőgépeket,
Szórva-vetőgépeket,
Ékéket. — Boronákat,
Hengereket, Lókapákat,
Tengeri-morzsolókat,
Baker és magtár-rostákat;
továbbá mindennemű

Szivattyukat, gözgépeket és gőzházánokat,

Szeszgyári berendezéseket,

és pedig: Henzfőzők, kavará-készülékek, maláta és burgonya-
zuzókat stb.

Csermelyölgyi gazdasági gépgyárunkban gépgyártmányainknak
jelentékeny készletet tartjuk állandóan, bizományi raktárt pedig:
SESZTINA LAJOS urnál Debreczenben.

Gazdasági gépeink képe s, valamint öntődénk gyártmányai a r-
jegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Hoff János malátakivonati egészség-sör
1 üveg 60 kr.

Hoff János összpontosított maláta-kivonat
1 üveg frt 1.12, kis üveg 70 kr.

Hoff János mell-maláta csukorkák
60, 30, 15 és 10 krajczár csakis kék papírban
valódi.

Hoff János maláta-egészségi csokoládéja
1/2 ko. I. frt 2.40, II. frt 1.60.
1/4 ko. I. frt 1.30, II. 90 kr.

GYÓGYIT

mell és gyomorhajókat, katharus színlést, sorvadást, emésztő és
ideg gyengeségeket, elerőtlenedést.

Reményt minden szenvedő táplál a sok gyógyjelentés elolvasásakor, melyet a Hoff János-féle
maláta-kivonat gyógyereje, az egész emberi szervezetre előidéző. Ugy nehéz betegségnél, mint egy
olyannak előjelenél tehát rögtön kísértsük meg az elősmert, erősítő és gyógyerejű Hoff János-féle
maláta-készítményeket.

Hoff János urnak

a maláta kivonatok feltalálójának és gyártójának, cs. k. udvari szállítója Európa legtöbb fejedelmeinek, stb.
Bécsben, I. Graben, Bräunerstrasse 8.

A február 7-én küldött Hoff János-féle egészség-sör, reám jó hatással volt és kérem újabb
12 üveget utánvéttel. Tisztelettel **Salzer Ferencz**, Győr.

Hoff János-féle maláta gyógy-készítménye által meggyógyultam. Lélegzési nehézségeket,
sem mellfájdalmat nem érezek és köhögéseim megszűnt. Kérek mennél előbb 13 üveg Hoff János-féle
maláta kivonati-egészségi-sört. Tisztelettel **Hölzl Anna**,
Nyulás, 1884. júl. 3.

T. cz. Kitűnő Hoff János-féle maláta-készítménye tüdőbajomnak véget vetett és isten segé-
lyével ismét helyre állott egészségem. Kérek ismét 12 üveg Hoff János-féle maláta-kivonati sört stb.
Tisztelettel **Wojtechowszky Károly**, Hainburg felettsza 181.
Hainburg, 1884. márcz. 24.

T. cz. 27 üveg Hoff János-féle maláta-kivonati-söre felhasználása után erősem érzem magam
érvényem és álmom újra megjött. Tisztelettel **Wöber Ferencz**, Hainburg.

Hivatalos gyógyjetentés.

A Hoff János-féle maláta-kivonati-egészségi-sör és ugyancsak a Hoff-féle maláta-egészségi-cso-
koládé, melyek 2., 4. sz. hadállományi kórházban 27 osztály használtott, a gyógyításnál jó segé-
szerek bizonyult; nevezetesen a Hoff János-féle maláta-kivonat a idült mellbetegeknek kedvelt és
kívánt, ugyancsak a maláta-csokoládé lábadozóknál és elgyengült emésztő erőknél hosszas beteg-
ség után jótévkő és igen kedvelt gyógytápszenek mondható.
Bécs, 1878. december 13.

Dr. Loeff, főorvos, (a 14. oszt. előjárója) Dr. Porias, főorvos.
Főraktár Debreczen: Csanak József fűszerk., továbbá Rickl József Zelmos, Geréby Fülöp és
Varga Lajos urnak. Áll. nyiregyháza: Korányi Imre gyógy. Eger: Kölnér L. Buzáth L. Ugalmasok
gyógyészterára Miskolcz dr. Szabó Gyula gyógyszer. Mór Károly. Nagyvárad: Heringh S. Molnár L.
gyógyszer. Kiss S. Jankó Antal. Szathmár: Jakó Mihály, továbbá az ország minden nevezetesebb
gyógyszertárában.

Magyar hitványok. Alapítottott 1847. Bécsben és Budapeston 1861 óta